

bero arbitrio, nec sunt dona specialia, quamvis creatura per auxilium generale ad eas præmoveatur. Itaque cum adiutorium datum Adamo & Angelis illis dederit potestatem se applicandi ad actus meritorios, actus illi meritorii non erant specialia dona Dei, sicut actus boni hominis infirmi qui fiunt auxilio gratiæ victricis non præsupponentis completum posse.

DISPUTATIO XXVI.

De causâ gratiæ.

Quia gratia actualis est motio transiens nec permanenter animam perficit, sed solum dat posse operari vel actu operari. Causa illius non quaeritur, cum potius sit ipsum quo Deus in nobis bonum causat; sed inquitur causa gratiæ habitualis.

QUESTIO I.

An solus Deus sit causa gratiæ.

CAUSA efficiens est duplex principalis & instrumentalis, certum est Deum esse causam principalem gratiæ & creaturam posse esse causam instrumentalem gratiæ sanctificantis ut docet S. Th. 3. p. Q. 62. A. 5. O. ubi ita: *principalis causa efficiens gratiæ est ipse Deus, ad quem comparatur humanitas Christi, sicut instrumentum conjunctum, Sacramentum autem sicut instrumentum separatum.* Difficultas autem quæ in præsentibus examinatur, est, an solus Deus sit ita causa principalis gratiæ sanctificantis, ut repugnet aliquam creaturam esse causam principalem physicè productivam gratiæ.

DICO. *Impossibile est, quod aliqua creatura gratiam causet* S. Th. hic Q. 112. A. 1. O.

Probatum 1. Ille solus potest esse causa principalis gratiæ, qui potest esse causa principalis justificationis

De
tionis: cum p
liter justificati
esse causa prin
test facere mun
nonne in qui se
deleo iniquitate
quis est qui cono
Probatum 2.
sate gratiam fa
re & reddere co
cipaliter deifica
venit principali
nam formaliter
naturam divina
tinet in se, no
pationem simil
ficare; item qu
connaturaliter
quam sit filiatio
ad gloriam æte
naturaliter hab
creaturam potest
eminenter; c
Deo, nec forti
natura divina e
connaturalis.
Ex quo seq
causa principa
ralium; quia
tingere forma
tates consequ
turum superna
tes ad gratiam
Obj. Potest
vine naturæ a

tionis : cum per gratiam sanctificantem fiat formaliter justificatio peccatoris ; atqui solus Deus potest esse causa principalis justificationis : nam quis potest facere mundum de immundo conceptum de semine ? nonne tu qui solus es ? Job. 14. v. 4. ego sum qui deleo iniquitates II. 43. v. 25. Deus qui justificat, quis est qui condemnet ? Rom. 8. v. 33. & 34.

Probatur 2. Ratione S. Th. principaliter causare gratiam sanctificantem est principaliter deificare & reddere consortem divinæ naturæ ; atqui principaliter deificare convenit soli Deo : quia cui convenit principaliter deificare, debet naturam divinam formaliter vel eminenter continere : qui enim naturam divinam nec formaliter nec eminenter continet in se, non potest illam per quandam participationem similitudinis communicare, quod est deificare ; item qui principaliter adoptat filium, debet connaturaliter habere illam naturam, secundum quam fit filiatio participativè. Demum qui dat jus ad gloriam æternam velut hæreditatem, debet connaturaliter habere jus ad gloriam, atqui nullum ens creatum potest in se naturam divinam continere nec eminenter ; quia hoc ipso esset aliquid perfectius Deo, nec formaliter ; quia jam esset ipse Deus, nec natura divina aut visio beata potest ulli creaturæ esse connaturalis.

Ex quo sequitur : quod creatura non potest esse causa principalis habituum aut virtutum supernaturalium ; quia causa, quæ suâ actione non potest attingere formam etiam non potest attingere proprietates consequentes ad formam ; habitus autem virtutum supernaturalium sunt proprietates consequentes ad gratiam.

Obj. Potest dari qualitas, quæ sit participatio divinæ naturæ aut voluntatis: ut patet in gratia sanctifi-

cante & habitu charitatis & plurium aliarum virtutum, ergo etiam produci potest qualitas, quæ sit participatio divinæ omnipotentia, sive virtutis Dei operantis, ut est Author supernaturalis, atqui talis qualitas erit virtus causativa principalis gratiæ sanctificantis: ergo habens talem qualitatem potest principaliter gratiam habitualem causare.

R. N. Mi. quia ut participatio divinæ omnipotentia posset gratiam producere deberet esse tanta, ut adæquaret ipsius naturæ divinæ perfectionem, deberet enim in se includere naturam divinam in statu perfecto, agens enim principaliter, quod communicat principaliter naturam suam, debet ipsam habere in statu perfecto, hoc autem non haberet participatio divinæ omnipotentia.

Obj. 2. Qui producit per modum causæ principalis ultimam dispositionem ad aliquam formam, dicitur principaliter producere ipsam formam; atqui homo principaliter producit ultimam dispositionem ad gratiam: nempe actum charitatis & contritionis.

R. 1. N. Maj. quia quamvis generans ponat ultimas dispositiones ad unionem animæ cum corpore, non tamen ideo est causa ipsius animæ.

R. 2. Distinguendo Maj. qui producit per modum causæ principalis ultimam dispositionem ad formam educibilem è potentiâ naturali subjecti, dicitur principaliter producere ipsam formam. Con. educibilem tantum è potentiâ obedientiali subjecti. N. elicit quidem principaliter homo charitatis & contritionis actus, qui sunt ultima dispositio ad gratiam tanquam formam educibilem de potentiâ obedientiali animæ, quæ per modum radicis præsupponitur omni rationi perfectæ supernaturali, non autem tanquam formam educibilem de potentiâ naturali animæ

De
animæ, maj. aut
naturali non in
tali.

Obj. 1. Homo
pernaturalium:
ficæ &c. cur ergo

R. Negando
nes supernaturali
perfectionis & s
tatis & luminis gl
ra in ordine sup
posset, sive virt
radicaliter gratia
pens eandem pr

Obj. 4. Actus
principaliter; erg
principaliter prod
elevatus est per le
nem beatificam,
ritatis potest prin
cur ergo anima e
alio homine prin
elevata per chari
charitatis?

R. Negando
simili: quod h
ideoque possunt
autem supernat
non producunt
simili est: quon
fuit actus vitale
tia vitali princ
liter sibi relicte
duo principia:
currant ad act

animæ, maj. autem tenet de formâ educibili è potentiâ naturali non in formâ educibili è potentiâ obedientiali.

Obj. 3. Homo est causa principalis operationum supernaturalium : ut dilectionis Dei, visionis beatificæ &c. cur ergo non potest esse causa gratiæ?

R. Negando conseq. disparitas est : quod operationes supernaturales præsupponant principia ejusdem perfectionis & speciei nempe habitus infusos Charitatis & luminis gloriæ ; gratia autem cum sit ipsa natura in ordine supernaturali radicem præsupponere non potest, sive virtutem aut habitum per quem homo radicaliter gratiam sanctificantem contineat ac ita sit potens eandem producere.

Obj. 4. Actus naturales producunt habitus naturales principaliter ; ergo etiam actus supernaturalis possunt principaliter producere gratiam, & quando intellectus elevatus est per lumen gloriæ, potest producere visionem beatificam, & voluntas elevata per habitum charitatis potest principaliter producere actum charitatis, cur ergo anima etiam elevata per gratiam non potest in alio homine principaliter producere gratiam aut anima elevata per charitatem non potest producere habitum charitatis?

R. Negando conseq. disparitas est in primo simili : quod habitus naturales dent faciliter posse, ideoque possunt produci per actus naturales ; habitus autem supernaturales dant simpliciter posse, & ideo non producuntur per actus supernaturales. In secundo simili est : quod visio beatifica, actus charitatis &c. sint actus vitales ideoque debeant procedere à potentia vitali principaliter, non à potentiâ vitali naturaliter sibi relictâ, sed à potentiâ vitali elevata, ita ut duo principia : unum naturale aliud supernaturale concurrant ad actum supernaturalem, cum talis actus

ita sit vitalis à potentia vitali procedens, ut simul sit intrinsecè supernaturalis. Habitus autem charitatis, lumen gloriæ & ipsa gratia habitualis sunt principia purè supernaturalia ideoque à solo Authore supernaturali procedere possunt.

Q. An gratia educatur vel creetur?

R. Gratiam educi de potentiâ animæ non naturali sed obedientiali. Ratio est: quia omnis forma creatur vel concreatur vel educitur; atqui gratia non creatur: quia quod creatur, debet ex suâ naturâ aptum esse & petere ut per se existat independenter à subjecto, ut constat in animâ rationali; gratia autem sanctificans est forma accidentalis, quæ non potest existere extrâ subjectum, ideoque producitur dependenter à subjecto sustentante, cui inhæret, quod repugnat creationi, quâ producitur aliquid independenter à subjecto. Deinde gratia non concreatur: quia quod concreatur terminat secundariò actionem creativam alterius termini primarii: sic voluntas Angeli fuit concreata: quia eâdem actione creativâ, quâ primariò producebatur substantia Angeli, est producta, atqui gratia non producitur eâdem actione, quâ creatur substantia animæ; ergo educitur è potentiâ animæ: non naturali, quæ non datur ad formas supernaturales; ergo ex potentiâ obedientiali; & quidem per actionem transmutativam subjecti vel formaliter, quando anima à privatione & non esse gratiæ transit ad esse gratiæ, vel virtualiter, quando actio creativa substantiæ animæ & actio infusiva gratiæ in eodem instanti per accidens conjunguntur: ut in animâ Adami & Angelis, in quorum creatione substantia Angelorum & Adami solum prioritate naturæ præcedebat infusionem gratiæ.

QUÆ-

DE

QU

An ex parte hominis
& preparati

Quæstio procedit
quæ parvuli sunt
aut gratiam habitua
com dispositiones ad
actus liberi arbitrii,
sunt incapaces, Quæ
stio.

DICO, Gratia dicitur
in sensu habituali
auxilium Dei movere
per modo accipiendi
in ipsa gratia preparati
in materia disposita,
in infusionem gratiæ
dispositiones, quæ con
ad quos per auxilium
viamur.

ima Pars: quod
quætur aliqua dispo
qui fecit te sine te
recedentem, justifi
est: quia sicut in
transit à privatione
tribus dispositionibu
lent, & formam ne
in mutatione sup
rationis non transe
gratiam, nisi med
tione voluntariè sus
qui nunquam fueru
que voluntate perfo

QUÆSTIO II.

*An ex parte hominis requiratur aliqua dispositio
& preparatio ad gratiam habitualem.*

Quæstio procedit non de quâlibet infusione gratiæ; quia parvuli suscipientes Baptismum consequuntur gratiam habitualem sine præviis dispositionibus: cum dispositiones ad gratiam, ut statim dicitur, sint actus liberi arbitrii, quorum parvuli ante usum rationis sunt incapaces. Quæstio igitur procedit de solis adultis.

DICO. *Gratia dicitur dupliciter: quandoque quidem ipsum habituale donum Dei, quandoque autem auxilium Dei moventis animam ad bonum. Primo igitur modo accipiendo gratiam præexigitur ad gratiam aliqua gratiæ preparatio: quia nulla forma potest esse nisi in materiâ dispositâ, S. Th. hic Q. 112. a. 2. O. Sive ad infusionem gratiæ habitualis requiruntur aliquæ dispositiones, quæ consistunt in motibus liberi arbitrii, ad quos per auxilium gratiæ excitamur & coadiuvamur.*

Ima Pars: quod in adultis ad infusionem gratiæ requiratur aliqua dispositio constat ex illo vulgato S. Aug. qui fecit te sine te, non justificat te sine te, fecit nescientem, justificat voluntate. *Ratio congruentiæ est: quia sicut in mutatione naturali subjectum non transit à privatione formæ ad formam, nisi median- tibus dispositionibus, quæ formam antiquam expel- lunt, & formam novam inducunt, ita congruum est, ut in mutatione supernaturali subjectum habens usum rationis non transeat à privatione voluntaria gratiæ ad gratiam, nisi mediâ aliquâ præparatione & disposi- tione voluntariè susceptâ, quam Deus supplet in iis, qui nunquam fuerunt rationis capaces; quia tales abs- que voluntate personali contraxerunt maculam peccati,*

ideoque convenit suavi Dei providentiæ, ut etiam sine actu personali interveniente possint à maculâ peccati liberari & gratiam sanctificantem recipere.

2da Pars: quod illæ dispositiones sint motus liberi arbitrii: probatur: quia cum gratia sit quædam participatio divinæ naturæ, per quam contrahitur amicitia divina, quam homo suis liberis actibus transgrediendo legem violavit, dum se inclinavit ad terrena & avertit à Deo, conveniens fuit, ut ad eandem amicitiam recuperandam se suis liberis actibus disponeret ad Deum omnia convertendo.

3tia Pars: quod ad illos motus anima per auxilium gratia actualis excitari & adjuvari debeat: probatur: quia homo ex solis viribus naturæ nec proximas nec remotas dispositiones ad gratiam sanctificantem ponere potest, non proximas; quia ut aliquid sit dispositio proxima ad formam aliquam inducendam, debet esse ejusdem ordinis cum formâ, cujus est dispositio: cum dispositio debeat esse proportionata formæ, ad quam recipiendam subjectum aptum reddit, si enim non sit proportionata formæ, subjectum talem dispositionem habens non magis erit aptum cum illâ quam sine illâ; sed quidquid ponitur ab homine viribus naturæ, est ordinis naturalis, ideoque inproportionatum ad gratiam, quæ est ordinis supernaturalis; non potest etiam ponere dispositiones remotas, quia homo ex se & viribus naturæ non potest facere exordium salutis.

Obi. 1. Agens infinitæ virtutis non potest habere necessarias dispositiones in subjecto ad aliquam formam introducendam; atqui Deus Author gratiæ est agens infinitæ virtutis, ergo ad infusionem gratiæ non requirit dispositiones.

R. Distinguendo maj. agens infinitæ virtutis non requirit dispositiones propter suam indigentiam, cum habeat omnipotentiam *Con.* non requirit dispositio-

nes

per ex parte recipientis
patur N. quia cur
videntiam sed prop
que fit per gratiam
genere cause materia
causata ex divinâ mo

Obi. 2. Quando
ponitur ad gratiam,
ele; non enim in c
uni se habet mere p
tionem ad gratiam,

R. Distinguendo
quod ex se; id est
non verè operatur

fit effectus grat
erari ex se duplici

quod moveri à pri
tionem spec
arbitrium ex se

ere se ad gratiam,
principio intrinsec

antis motio princip
disponitur ad gratia
cum exclusio

motus & ex
Obi. 3. Homin
desegat gratiam, l
est commune Axio

ibus naturæ facit
gratiam.

R. Homini faci
Dei auxilio, Deus
quod in se est ex vi
gratiam N. quor
iam remotè resp

nes ex parte recipientis, ut forma connaturaliter recipiatur N. quia cum voluntas nequeat immutari per violentiam sed proprio motu, ideò ad immutationem, quæ fit per gratiam, debet in adulto præsupponi in genere causæ materialis dispositio per proprium actum causata ex divinâ motione.

Obj. 2. Quando homo per liberum arbitrium disponitur ad gratiam, operatur liberum arbitrium aliquid ex se: non enim in obtinendis dispositionibus ad gratiam se habet mere passivè; ergo efficere potest dispositionem ad gratiam.

R. Distinguendo ant. operatur liberum arbitrium aliquid ex se: id est ipsa facultas quæ est liberum arbitrium verè operatur Con. id est operatur aliquid quod non sit effectus gratiæ N. liberum arbitrium aliquid operari ex se dupliciter intelligi potest: 1. mò Ut sit idem, quod moveri à principio intrinseco excludente omnem motionem specialis agentis extrinseci, & sic liberum arbitrium ex se & sibi relictum non potest disponere se ad gratiam. 2. dò Operari ex se significat moveri à principio intrinseco, ità tamen, ut non excludatur omnis motio principii extrinseci, & ità homo, dum disponitur ad gratiam, operatur quidem aliquid, non tamen cum exclusione omnis principii extrinseci specialiter moventis & excitantis.

Obj. 3. Homini facienti quod est in se Deus non denegat gratiam, sed eam infallibiliter confert, quod est commune Axioma Theologorum; atqui homo ex viribus naturæ facit, quod in se est; ergo se disponit ad gratiam.

R. Homini facienti, quod in se est ex præveniente Dei auxilio, Deus non denegat gratiam Con. facienti quod in se est ex viribus naturæ infallibiliter Deus dat gratiam N. quoad actus hominem disponentes etiam remotè responsio confirmatur **Can. 6. Con.**

Ara-

Arausic. Si quis sine gratia Dei, credentibus, volentibus, desiderantibus, conantibus, laborantibus, vigilantibus, studentibus, petentibus, pulsantibus nobis misericordiam Dei dicit conferri divinitus non autem ut credamus, velimus vel hæc omnia sicut oportet, agere valeamus, per infusionem ac inspirationem S. Spiritus in nobis fieri confitetur; & aut humilitati aut obedientiæ subjungit gratiæ adjutorium, nec ut obedientes & humiles simus, ipsius gratiæ donum esse consentit, resistit Apostolo dicenti quid habes, quod non accepisti. 1. Cor. 4. & gratiâ Dei sum id quod sum. Axioma intellectum de actibus purè naturalibus caret fundamento, de quo statim.

Obj. 4. Auxilia actualia gratiæ, quibus homo excitatur ad pios motus arbitrii, non exigunt dispositiones ad sui receptionem; ergo nec gratia habitualis in recipiente exigit aliquam præparationem; adde: quod Deus juxta Con. Arausic. Can. 4. ut à peccatis purgemur voluntatem nostram non exspectet; atqui si gratia habitualis requireret pios motus voluntatis tanquam dispositiones, Deus volens à peccato hominem mundare deberet exspectare voluntatem, ut homo se ad gratiam præpararet.

R. Concesso ant. negando conseq. disparitas est inter auxilia gratiæ actualis ac gratiam sanctificantem, quod auxilia actualia gratiæ, cum sint quasi viales formæ, quibus homo movetur ad eliciendos actus disponentes ad formam perfectam gratiæ sanctificantis, & ideò non requirunt ad sui receptionem aliam dispositionem; gratia verò habitualis est forma perfecta & permanens, ad quam ut connaturaliter recipiatur, requiritur dispositio; cum quo tamen stat, quod in justificatione Deus non exspectet voluntatem hominis: quia non exspectat voluntatem nostram, ut primam gratiam vocantem & excitantem tribuat, à quâ incipit
nostra

nostra justificatio;
actus illos, quibus
disponatur.

Q. An actus im-

gratiam ab ipsâ grati-

æ. Conditio per-

procedunt ipsâ gra-

ficiens vel formali-

re dicitis actibus, q-

us illi prioritate na-

æ. Responsio sum-

1. 2. 4. ad Q. lan-

ti, qui sunt in ipsâ

ultima ad grati-

nam quidem in viâ c-

causa formalis &

nam, quod dispo-

na ordine nature;

quam etiam sub-

jectus liberi arbitrii

in gratia, sequitur

fundamentalis est:

æternæ; nisi pr-

ta, quo homo vi-

vitæ in ordine su-

ordine supernature

itate, quæ est pri-

modum, ut aliqu-

bet procedere à pr-

conditio vel acte

to ad gratiam, est

actus justificatus ex-

tineret vitam ætern-

ca. 32. Con. Tric-

namem ad ultimum pe-

nostra justificatio; sed efficaciter voluntatem moyet ad actus illos, quibus ad gratiam sanctificantem homo disponatur.

Q. An actus immediatè & proximè disponentes ad gratiam ab ipsâ gratiâ habituali procedant?

R. Contritio perfecta & dilectio Dei super omnia procedunt ab ipsâ gratiâ habituali, ità ut in genere causæ efficientis vel formalis gratia habitualis sit naturâ prior prædictis actibus, quamvis in genere causæ materialis actus illi prioritate naturæ præcedant gratiam habitua- lem. Responsio sumitur ex Doct. S. Th. in 4. dist. 17. Q. 1. a. 4. ad Q. lam 2. ubi dicit: *ideò, cum isti motus, qui sunt in ipsâ justificatione impii, sint quasi dispositio ultima ad gratia susceptionem, suo modo præcedunt quidem in viâ causæ materialis, sed sequuntur in viâ causæ formalis & hic Q. 113. a. 8. ad 2. dum dicendum, quod dispositio subjecti præcedit susceptionem formæ ordine naturæ; sequitur tamen actionem agentis, per quam etiam subjectum ipsum disponitur. Et ideò motus liberi arbitrii natura ordine præcedit consecutionem gratia, sequitur autem ejus infusionem. Ratio fundamentalis est: quia nullum est opus meritorium vitæ æternæ: nisi procedat à gratiâ sanctificante, cum actus, quo homo vitam æternam meretur, debeat esse vitalis in ordine supernaturali, ut autem sit vitalis in ordine supernaturali, debet procedere à gratiâ sanctificante, quæ est principium vitæ supernaturalis, quemadmodum, ut aliquis actus sit vitalis in ordine naturali, debet procedere à principio radicali vitæ naturalis; atqui contritio vel actus Charitatis, qui est ultima dispositio ad gratiam, est meritorium vitæ æternæ; aliàs si adultus justificatus extrà Sacramentum statim moreretur obtineret vitam æternam absque ullo suo merito contra Can. 32. Con. Trid. sess. 6. de justificat ubi definit: hominem adultum per sua bona opera mereri gloriam*

& ejus augmentum ; sicut igitur in naturalibus ultima dispositio ad formam ignis procedit ab ipsâ formâ velut proprietas dimanans ab essentiâ, ita ut forma sit in genere causæ formalis emanativæ prior dispositione, quamvis dispositio in genere causæ materialis præcedat formam teste D. nostro 3. p. Q 7. 2. 13. ad 2. *Calor, qui fuit dispositio ad formam ignis, est effectus profluens à formâ ignis jam præexistentis.* Eodem modo in supernaturalibus motus liberi arbitrii, qui ultimo disponunt ad gratiam, procedunt ab ipsâ gratiâ & sunt ipsâ gratiâ posteriores in genere causæ formalis & emanativæ.

Dices 1. Effectum aliquem esse dispositionem ad suam causam præsupponit effectum esse & non esse: quod enim causat, intelligitur esse, quod causatur, intelligitur non esse.

R. Distinguendo ass. præsupponit effectum esse in aliquo instanti naturæ in quo non intelligitur esse causæ Con. In aliquo instanti reali in quo non sit causa N. Nullum autem est absurdum in aliquo priori naturæ intelligere contritionem in ratione dispositionis, in quo non intelligitur gratia: illud enim intelligitur prius in aliquo genere causæ; quod in illo genere causæ causat, illud verò posterius, quod in illo genere causæ causatur; atqui in genere causæ materialis dispositivæ causat contritio & causatur gratia; in genere autem causæ formalis dimanativæ causat gratia & causatur contritio; ergo in genere causæ formalis dimanativæ prior est gratia.

Dices 2. Nulla forma potest suum subjectum disponere effectivè ad sui receptionem, & ita esse causa suiipsius, atqui si ultima dispositio ad gratiam procederet à gratiâ effectivè, ipsa gratia mediante contritione disponderet subjectum ad sui introductionem & ita esset causa suiipsius.

R. Ne.

D.

Negando mi
pitionis ultimæ,
est dispositivè causa
nere causæ formalis
tio est actus meritor
charitatis à gratiâ di
Dices 3. Actus
dispositio ad produc
dem habitu procede
bitæ per se loquende
tam habitualem,
tere,

Negando co
munitis acquiræ ult
roducat effectivè ip
suntulæ, ut proce
lum gratiæ, non p
est solum in genere
ponit: quia habitu
efficienter per nostre

QU

du necessario de

Commune est
homini facier
tum, quod in dup
Deus homini facier
non denegat gra
facienti quod est ir
gratiam non deneg
at dictum illud in
per vires naturales f
consequatur gratia
DICO. Donum
non virtutis huma

R. Negando mi. Quia gratia non est causa suæ dispositionis ultimæ, ut hæc in genere causæ materialis est dispositivè causans, sed est causa contritionis in genere causæ formalis, est enim forma per quam contritio est actus meritorius mediante habitu pœnitentiæ & charitatis à gratiâ dimanantis elicitus.

Dices 3. Actus virtutis acquisitæ, qui est ultima dispositio ad productionem habitûs, non potest ab eodem habitu procedere; ergo neque actus charitatis infusæ per se loquendo, qui est ultima dispositio ad gratiam habitualem, potest ab habitu charitatis procedere.

R. Negando conseq. Disparitas est: quod actus virtutis acquisitæ ultimus ut procedens à libero arbitrio producat effectivè ipsum habitum, actus autem virtutis infusæ, ut procedit à libero arbitrio moto per auxilium gratiæ, non producit effectivè habitum gratiæ, sed solum in genere causæ materialis ad habitum disponit: quia habitus supernaturales non producuntur efficienter per nostros actus.

QUÆSTIO III.

An necessario detur gratia facienti quod est in se?

Comune est Theologorum proloquium: Deus homini facienti quod in se est, non denegat gratiam, quod in duplici sensu intelligi potest 1° Quod Deus homini facienti, quod est in se ex puris naturalibus non denegat gratiam. 2° Quod Deus homini facienti quod est in se per vires supernaturales gratiæ gratiam non denegat. Quæstio igitur in præsentem est, an dictum illud in primo sensu sit verum, ita ut si homo per vires naturales faciat quidquid potest, infallibiliter consequatur gratiam. De quo.

DICO. Donum gratiæ excedit omnem preparationem virtutis humane S. Th. hic Q. 112. a. 3. Q. Sive

ex

ex viribus naturæ facienti quod est in se non necessario datur gratia.

Probat **1.** Ex S. Scriptura in quâ plura referuntur exempla eorum qui multis malis operibus peractis, ad gratiam misericorditer à Deo assumpti sunt, & soli misericordiæ divinæ tribuitur, quod aliquibus concedatur gratia, quæ aliis non conceditur, ut non volentis neque currentis, sed miserentis sit Dei Rom. 9.

2. Ex Con. Trid. quod sess. 6. de justificat. cap. 5. declarat: *Ipsius justificationis exordium in adultis à Dei per Jesum Christum præveniente gratiâ sumendum esse: hoc est ab ejus vocatione, quâ nullis eorum existentibus meritis vocantur: atqui si facienti quod est in se ex viribus naturæ Deus necessario daret gratiam exordium justificationis non esset à præveniente gratiâ, sed ex ipsis liberi arbitrii viribus.*

3. S. Th. loc. cit. illud probat ita: *Homo comparatur ad Deum sicut lutum ad figulum, secundum illud Jerem. 18. Sicut lutum in manu figuli, sic vos in manu meâ; sed lutum non ex necessitate accipit formam à figulo quantumcunque sit præparatum; ergo neque homo recipit ex necessitate gratiam à Deo quantumcunque se præparet. Cujus hæc fundamentalis est ratio: quia quæcunque præparatio facta ex viribus naturalibus est solum ordinis naturalis, nulla autem forma ordinis naturalis habet proportionem ad formam supernaturalem, & consequenter nulla præparatio naturalis habet connexionem cum gratiâ, quæ est forma supernaturalis.*

Obj. 1. Qui non ponit impedimentum gratiæ, se præparat ad gratiam: quia quodocunque Deus nobis denegat gratiam, id provenit inde, quia impedimentum gratiæ ponimus; atqui homo ex se potest non ponere impedimentum gratiæ: quia homo ex propriis viribus potest non peccare & præceptum aliquod juris

De
naturalis facile in
in se & infallibilit

Qui non
gratiam negativè
gratia potest impl
aliquid peccatum
est tamen vitare c
vincere quamlibet
multo minus pote
viribus elicite act
gratia; ut enim
Defectus gratia p
gratia prima caus
Peditio tua ex te l
ram.

Obj. 2. Deus h
naturalem servanti d
nam, Deus homi
legem naturalem e
se; ergo Deus ho
negat gratiam & c
N maj. D
servanti non dat i
tè specialiter, u
consequeretur, c
est præparatio ad
sed in quantum ef
cit. in O. ubi ita
ta, quod in se e
modis secundum q
hoc nullam habet
quia donum grati
tis humana, al
quod est à Deo m
id, ad quod ordin
1. 2. Theol.

naturalis facile implere, quod si faciat, faciet quod est in se & infallibiliter consequetur gratiam.

R. Qui non ponit impedimentum se præparat ad gratiam negativè Con. positivè N. Homo sine speciali gratia potest implere aliquod præceptum, & ità vitare aliquod peccatum, quod impediret gratiam; non potest tamen vitare omnia peccata sine speciali auxilio, nec vincere quamlibet gravem tentationem ad peccatum, multò minus potest se disponere ad gratiam aut propriis viribus elicere actum, qui habeat connexionem cum gratiâ: ut enim docet Præceptor noster l. cit. ad 2. *Defectus gratia prima causa est in nobis sed collationis gratia prima causa est à Deo secundum illud Osea 13. Perditio tua ex te Israel, tantummodo ex me auxilium tuum.*

Obj. 2. Deus homini ex viribus propriis legem naturalem servanti dat gratiam, si enim huic denegaret gratiam, Deus hominem prius desereret; atqui servans legem naturalem ex propriis viribus facit, quod est in se; ergo Deus homini facienti, quod est in se, non denegat gratiam & consequenter dat gratiam.

R. N maj. Deus enim homini legem naturalem servanti non dat infallibiliter gratiam, nisi Deus voluerit specialiter, ut servando legem naturalem gratiam consequeretur, & tunc observatio legis naturalis non est præparatio ad gratiam, in quantum est ab homine, sed in quantum est à Deo. Est solutio Ang. Doctoris l. cit. in O. ubi ità: *Potest præparatio (hominis facientis, quod in se est) dupliciter considerari: uno quidem modo secundum quod est à libero arbitrio & secundum hoc nullam habet necessitatem ad gratia consecutionem, quia donum gratia excedit omnem præparationem virtutis humane, alio modo potest considerari secundum quod est à Deo movente & tunc habet necessitatem ad id, ad quod ordinatur à Deo non quidem coactionis sed*

infallibilitatis ; quia intentio Dei deficere non potest.

Q U Æ S T I O I V .

An homo possit scire se habere gratiam ?

DICO. *Homo non potest per certitudinem dijudicare, utrum ipse habeat gratiam S. Th. hic Q. 112. a. 5. O.*

Probatur 1. Ex Trid. sess. 6. de justif. cap. 9. Ubi dicitur : *sicut nemo pius de Dei misericordiâ, de Christi merito, deque Sacramentorum virtute & efficaciâ dubitare debet ; sic quilibet, dum seipsum suamque propriam infirmitatem & indispositionem respicit, de suâ gratiâ formidare & timere potest, cum nullus scire valeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum.*

Ex quo formatur 2dò. hoc argumentum : si homo viator sine speciali revelatione certò scire posset, se esse in statu gratiæ, id posset vel certitudine naturali vel certitudine fidei ; non certitudine naturali : hanc enim haberet à causa gratiæ, vel ab effectu gratiæ infallibiliter cum gratiâ connexo ; non potest habere certitudinem ex causa gratiæ : quia seclusâ speciali revelatione nemo potest certò cognoscere causam gratiæ principalem videl. voluntatem Dei, *nam quæ Dei sunt, nemo cognovit nisi Spiritus Dei* 1. Cor. 2. v. 11. neque ex causâ instrumentali gratiæ, ut sunt Sacramenta : quia valor Sacramentorum dependet ab intentione legitimi ministri, quæ sine speciali revelatione certò cognosci nequit ; cum non constet, an debitam intentionem in administratione Sacramentorum habuerit, an sit baptizatus, an legitimè ordinatus. Præterea effectus Sacramentorum certè cognosci nequit, cum non constet de causâ dispositivâ : an actus fuerit supernaturalis proveniens à motivo supernaturali ; nec ab effectu gra-
tia

De
hac certitudi
cui revelatione
possimus.

Deinde etiam
revelatus gratia
habetur, nisi alie
revelatum à Deo,
necessariam conse
nans sit in gratiâ
supponitur ; nec
tam consequentia
revelatione habea
mizantur ei, qui
venitur, & dignè
speciali revelatione

Deum conversum
ex motivo super
tum suscepisse, qua
tum de peccatis ad
tam consequentia
ergo absque specia
certitudine fidei, n

Obj. 1. Si hor
gratiam non posset
cramentum : sem
esse in statu disgr
N. conseq.

certitudinem sufficit
possimus ex parte
mentalem, & ex pe
ciam, hoc autem
pot diligentem cor
pa mortifera reur

11. Si cor nostr
labemus ad Deum.

riæ hæc certitudo haberi potest, cum etiam sine speciali revelatione certitudinem de effectu habere non possimus.

Deinde etiam non potest sciri certitudine supernaturali status gratiæ: quia nulla certitudo supernaturalis habetur, nisi aliquid vel immediatè vel mediatè fuerit revelatum à Deo, aut ex aliquo revelato deducatur per necessariam consequentiam; atqui quod homo hic & nunc sit in gratiâ, non est immediatè revelatum, ut supponitur; nec potest ex aliquo revelato per necessariam consequentiam deduci: quamvis enim ex divina revelatione habeamus, quod peccata infallibiliter remittantur ei, qui verè per pœnitentiam ad Deum convertitur, & dignè Sacramentum suscipit, attamen sine speciali revelatione nemo certus est, se fuisse verè ad Deum conversum eliciendo verum dolorem de peccatis ex motivo supernaturali, se absque obice Sacramentum suscepisse, quamvis omnem conatum ad verè dolendum de peccatis adhibuerit, nondum tamen per necessariam consequentiam sequitur, gratiam collatam fuisse; ergo absque speciali revelatione non possumus esse certi certitudine fidei, nos esse in gratiâ.

Obj. 1. Si homo Christianus non sciret se habere gratiam non posset bonâ conscientiâ suscipere ullum Sacramentum: semper enim haberet causam timendi, ne esset in statu disgratiæ.

R. N. conseq. quia ad excludendum conscientiæ anxietatem sufficit, quod circâ statum gratiæ habere possimus ex parte intellectûs quandam certitudinem moralem, & ex parte voluntatis bonam spem & fiduciam, hoc autem quilibet timoratus habere potest, qui post diligentem conscientiæ discussionem se nullius culpæ mortiferæ reum invenit: juxtâ illud 1. Joannis 3. v. 21. *Si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum.*

Obj. 2. Sacerdos baptizans infantem certò cognoscit, quod infans per Baptismum suscipiat gratiam: cum ex parte infantis nullus possit esse obex: & ex parte baptizantis sciri possit, quod habeat legitimam intentionem, adhibeat veram aquam naturalem, verba debito modo proferat; si ergo homo de alio scire possit, an sit in gratiâ; multò magis de seipso id scire poterit.

R. N. conseq. Disparitas est: quod ad cognoscendum certò & infallibiliter propriam justitiam necesse sit pro certo scire, quod dispositus fuerit: cum justificatio adulti dependeat à dispositione peccatoris, quam sine speciali revelatione nullus infallibiliter scire potest: cum infallibiliter quis discernere nequeat: an actus præcedentes Sacramentum vel justificationem fuerint supernaturales, processerint ex motivo supernaturali, sint ex principio supernaturali; at baptizans, ut certò cognoscat infantem à se baptizatum per Baptismum fuisse justificatum, plus non exigitur, quam ut sciat se habuisse debitam intentionem, adhibuisse debitam formam & materiam, à quibus solis dependet valor Baptismi.

Obj. 3. Qui commisit peccatum, certò scire potest se id commisisse & consequenter esse in statu disgratiæ; ergo etiam qui habet gratiam, de illâ potest esse certus.

R. N. conseq. Disparitatem dat D. noster, quod peccatum habeat pro proprio objecto bonum commutabile, quod nobis est notum, objectum verò & finis gratiæ est nobis ignotus propter sui luminis immensitatem juxtà illud 1. ad Timoth. ult. *lucem inhabitat inaccessibleem.*

Obj. ult. Apost. Rom. 8. v. 16. confidenter asserit: *Ipsè Spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quod sumus filii Dei.* Confidentius v. 38. *Certus sum, quia*
noque

neque mori neque
Dei, 1. Jois 3. v.
Nescimus, quæ
quam.

Apóstolos h
personâ omnium p
propriis loquantur
latione cognoverit
non sit certitudine
ntamen nullus fi
certò scire potest
jecturaliter.

DISPU

D.

Præcipuus grati
hominem De
si adveniat homini
justificat, sive just
contra hæreticos d
controversia decid

Q

An justificat

Negant id de
tam justifi
justitia Christi ipsi
DICO. Hoc,
hominis, importa
tatem non impat.

Probat ex T
dixerit homines j
Christi vel solâ pe
charitate, qua in
diffundatur atque

neque mors neque vita poterit nos separare à Charitate Dei. 1. Jois 3. v. 13. ait Evangelista & Apostolus : *Nos scimus , quoniam translati sumus de morte ad vitam.*

¶ Apostolos loqui non in propriâ personâ, sed in personâ omnium prædestinatorum; aut si de personis propriis loquantur, intelligendi sunt, quod ex revelatione cognoverint statum gratiæ; aliàs quamvis certum sit certitudine fidei in Ecclesiâ dari sanctos & justos, attamen nullus fidelis in particulari sine revelatione certò scire potest, se esse in gratiâ, sed tantum conjecturaliter.

DISPUTATIO XXVII.

De justificatione impii.

PRæcipuus gratiæ sanctificantis effectus est reddere hominem Deo gratum & amicum, justum, unde si adveniat homini existenti in peccato mortali eundem justificat, sive justum facit de hâc justificatione aliqua contrâ hæreticos declaranda, aliqua inter Catholicos controversa decidenda sunt.

QUÆSTIO I.

An justificatio fiat per formam inherentem?

NEgant id de facto fieri hæretici dogmatizantes totam justificationem impii in hoc consistere, quod justitia Christi ipsi imputetur, contrâ quos

DICO. *Hoc, quod est Deum non imputare peccatum homini, importat quendam effectum in ipso, cui peccatum non imputatur.* S. Th. hic Q. 113. a. 2. ad 2.

Probat ex Trid. sess. 6. de justif. Can. XI. *Si quis dixerit homines justificari vel solâ imputatione justitiæ Christi vel solâ peccatorum remissione exclusâ gratiâ & charitate, qua in cordibus eorum per Spiritum sanctum diffundatur atque illis inhereat; aut etiam gratiam*